

SUPREMUM SIGNATURAE APOSTOLICAE TRIBUNAL  
Decretum

**Prot. N. 30199/99 CA**

**Dimissionis**

*(Rev.da Soror N. - Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae)*

## DECRETUM DEFINITIVUM

IN NOMINE DOMINI. AMEN

BENEDICTO PP. XVI feliciter regnante, Pontificatus sui anno I, die 18 martii 2006, Supremum Signaturae Apostolicae Tribunal, videntibus Em.mis ac Rev.mis D.nis Petro Card. Erdö, Augustino Card. Cacciavillan, Ioanne Ludovico Card. Tauran, atque Exc.mis ac Rev.mis D.nis Augustino Vallini, Praefecto, Iosepho Mercieca, Francisco Coccopalmerio, Ponente, Thoma Georgio Doran, Xaverio Echevarría Rodríguez, intervenientibus Cl.ma M. Wegan, utpote Recurrentis Patrona, et Rev.do P. Nicolao Schöch, ofm, Promotore Iustitiae deputato, in causa de qua supra, hoc definitivum tulit decretum.

### I. FACTI SPECIES

1. Rev.da Soror N., nata die 19 decembris 1936 in Africa, inde ab anno 1952 vitam religiosam in quattuor monasteriis in Africa duxit, sed semper vel post novitiatum vel saltem ante professionem perpetuam ad aliud monasterium transmigravit. Deinde Galliam adiit, ubi die 7 aprilis 1971 in Monasterium Benedictinarum recepta est et die 3 maii 1973 professionem temporaneam emisit. Cum ad professionem perpetuam ob iudicium negativum circa idoneitatem ad vitam claustralem admissa non esset, Rev.da N. praefatum monasterium die 3 maii 1976 dereliquit et sese in Italiam contulit, ubi in variis monasteriis degebat.

Anno 1981 in Monasterium X recepta est, quod ad Foederationem Benedictinarum Italiae Septemtrionalis pertinet. Ibi Rev.da N., simul cum sanatione invalidi novitiatus, rescripto diei 18 octobris 1984 a Congregatione pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae etiam indultum obtinuit ut die 1 novembris 1984 professionem perpetuam emittere posset.

Inde ab anno 1987 usque ad hodiernum diem salvis brevissimis interruptionibus Romae degit, maiore temporis spatio extra claustra, in domibus saecularium. Die 28 martii 1990 grave infortunium passa est et diuturnum tempus in nosocomio peregit.

2. Soror vere inde ab anno 1995 certior facta est de illegitimitate suae absentiae, attentis propriis normis ad clausuram papalem pro monialibus quod attinet. Quamquam sive Rev.da Priorissa sive ipsa Recurrens pluries licentiam a Sede Apostolica petebant, vel nullam vel negativam responsionem receperunt.

Cum Rev.da Priorissa de dimissione locuta esset et notitias ad rem pertinentes exquisivisset, successor eius, Rev.da Priorissa administratrix, die 26 iunii 1998 Rev.dae Recurrenti, vi voti oboedientiae et expresse minata dimissione, reversionem ad Monasterium imposuit. Rev.da autem Recurrens contendit se illud praeceptum numquam recepisse.

Quia Rev.da Soror praecepto minime parebat, Rev.da Priorissa administratrix die 30 iulii 1998 primam monitionem canonicam ad normam can. 697, n. 2 intimavit, quam Rev.da N. die 11 augusti recepit. Ipsa vero die 14 augusti 1998 Rev.dam Priorissam ope telephonii certiore fecit se neque epistulas recipere neque colloquia telephonica peragere velle. Rev.da Soror dein die 18 augusti 1998 advocacioni telephonicae non respondit.

Die 19 augusti 1998 secunda monitio missa est, quam Soror N. recipere recusavit, qua de causa die 20 septembris 1998 Rev.da Priorissa, duabus testibus adstantibus, Rev.dae Sorori ope telephonii secundam monitionem perlegit.

Cum consensu sui consilii Rev.da Priorissa administratrix die 25 novembris 1998 ab Exc.mo Episcopo dioecesano, qui iam a die 19 octobris eiusdem anni ab ipsa Priorissa de frustra peractis monitionibus certior factus erat, emanationem decreti dimissionis ad normam can. 699, § 2 exposulavit.

Post primum decretum diei 29 ianuarii 1999, ob errores a Congregatione pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae haud confirmatum, Exc.mus Episcopus die 15 aprilis 1999 decretum emendatum protulit, quod Congregatio die 14 maii 1999 confirmavit.

Die dein 5 octobris 1999 Prioratus, cui Rev.da Soror adscripta erat, cum Monasterio Y unitus est.

Rev.da Soror, recepto die 4 iunii 1999 decreto dimissionis a Congregatione confirmato, statim die 11 iunii 1999 ad H.S.T. recurrit, non autem ad Congregationem adhuc competentem, quae hanc ob rem tantummodo magna interposita mora recursum hierarchicum attento studio subiecit et decreto diei 30 augusti 2001 reiecit.

3. Recepto die 1 octobris 2001 decreto reiectionis, Rev.da N. die 18 octobris eiusdem anni recursum denuo penes H.S.T. interposuit. Die 12 martii 2002 Exc.mus H.S.T. Secretarius statuit ut Cl.ma Rev.dae Recurrentis Patrona, intra terminum triginta dierum memoriale pro Sorore exararet, quod ipsa die 25 aprilis 2002 exhibuit. Sua ex parte, in epistula die 12 maii 2002 ad H.S.T. data, Abbatissa monasteriorum anno 1999 coniunctorum nominationi Patroni in processu abrenuntiavit.

Die 19 iulii 2002 Cl.ma Recurrentis Patrona institit ut Cl.mus Congregationis Patronus memoriale suum exhiberet. Hic vero tantummodo post duos annos, epistula diei 26 februarii 2004 H.S.T. de mandato renuntiatione certius fecit. Litteris tunc dierum 28 februarii 2004 et 10 iulii 2004 Exc.mus H.S.T. Secretarius Congregationem exhortatus est, ut novum Patronum nominaret.

Adhuc silente Congregatione, re tandem discussa inter Cl.mam Recurrentis Patronam et Rev.dum Promotorem Iustitiae deputatum, Exc.mus H.S.T. Praefectus in Congressu die 29 septembris 2005 habito, recursum ad disceptationem coram Em.mis et Exc.mis H.S.T. Iudicibus non admisit, utpote manifeste carentem fundamento.

4. Quo decreto die 19 octobris 2005 notificato, Cl.ma Recurrentis Patrona die 3 novembris eiusdem anni recursum ad Em.mos et Exc.mos H.S.T. Patres proposuit.

Rite peractis peragendis, Nobis nunc huic dubio respondendum est: **An decretum Congressus, die 29 septembris 2005 latum, in casu, reformandum sit.**

Decreto, scilicet, ab Exc.mo Praefecto in Congressu diei 29 septembris 2005 lato, ad disceptationem admissus non est recursus adversus Decretum Congregationis pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae diei 30 augusti 2001, quo reiciebatur recursus hierarchicus adversus Rev.dae Recurrentis dimissionem ab Exc.mo Episcopo die 15 aprilis 1999 decretam et a competenti Congregatione die 14 maii 1999 confirmatam.

## II. IN IURE ET IN FACTO

5. Motiva in decreto dimissionis allata duo sunt ad normam can. 696, nempe illegitima absentia et pertinax inoboedientia in materia gravi.

### A. DE ILLEGITIMA ABSENTIA

6. De illegitima sodalis instituti religiosi iuris pontificii absentia loquitur can. 665, § 2, qui tamen non dicit in quo consistit illa illegitimitas, sed res indirecte desumi potest ex can. 665, § 1. Nam, ut absentia legitima sit, haec elementa requiruntur:

- si de absentia brevi agitur, necessaria et sufficiens est licentia Superioris;  
- si de absentia diuturna non ultra annum agitur, necessaria et sufficiens est licentia Superioris maioris (qui eget consensu praevio sui consilii), una cum iusta causa;

- si de absentia ultra annum agitur, valetudinis autem, studii vel apostolatus (nomine Instituti exercendi) causa, necessaria ac sufficientia sunt eadem elementa ac supra;

- si tandem de absentia ultra annum ex motivis differentibus ac illis supra recensitis agitur, requiritur indultum Sedis Apostolicae (cf. can. 667, § 3), salvo praescripto can. 686, § 1.

Haec omnia, tamen, tantum valent pro religiosis instituti iuris pontificii in genere. Moniales, vero, «quae integre ad vitam contemplativam ordinantur» (can. 667, § 3) observare debent «clausuram papalem, iuxta normas scilicet ab Apostolica Sede datas» (ibid.).

Hae normae inveniebantur in Instructione *Venite seorsum* diei 15 augusti 1969, art. 7 (dein, anno 1999, subrogata ab Instructione *Verbi Sponsa*).

Particularia seponentes, dicere sufficit quod pro absentia ultra tres menses in casu necessaria erat licentia Sedis Apostolicae.

7. Sed quaerendum est: eratne haec norma cognita a Rev.da Recurrente? Admittendum sane est sive Rev.dam Sororem sive Rev.dam Priorissam sive Exc.mum Episcopum usque ad annum 1995 legislationem eo tempore vigentem circa clausuram necnon absentiam a domo plane ignoravisse.

Rev.da Soror, tamen, saltem ab anno 1995 de irregularitate absentiae suae edocta est: oretenus, in colloquio diebus 4 et 5 septembris 1995 cum visitatoribus habito, et denique scripto, in epistula diei 8 septembris 1995.

Eodem anno Rev.da Priorissa perspexit licentiam solius Ordinarii loci insufficientem esse, sed licentiam Sedis Apostolicae requiri, quam ob rem die 3 octobris 1995 a Summo Pontefice licentiam expostulavit, ut Rev.da Soror ad curandam infirmitatem per necessarium temporis spatium extra claustra permanere posset.

Sedes autem Apostolica requisitam licentiam minime concessit, quam ob rem saltem inde ab hoc temporis momento absentia Rev.dae Sororis illegitima facta est et hoc notum erat etiam ipsi Sorori recurrenti. Sedes Apostolica non solummodo petitioni die 3 octobris 1995 non respondit, sed die 12 novembris 1996 licentiam extra claustra permanendi a Priorissa expetitam expresse denegavit, atque etiam petitionem ab ipsa Rev.da Recurrente die 9 novembris 1997 exhibitam epistula diei 16 decembris 1997 reiecit et Rev.dam Priorissam de modo procedendi ob illegitimam absentiam instruxit.

Ad legitimitatem absentiae probandam dein minime sufficit demonstrare Rev.dam N. licentiam crebre quaesivisse vel, documentis medicis adductis, eam

infirmam fuisse. Absentia ob solam petitionem licentiae vel solam infirmitatem minime licita fit, praesertim quando non semel expresse denegata est.

In casu ideo satis constat de absentia Rev.dae Monialis a domo per saltem tres annos protracta sine licentia auctoritatis competentis, quae absentia a domo tam gravis ab ipsa lege consideratur, ut pro dimissione hanc ob causam non requiratur per se praeceptum domum revertendi explicite vi voti oboedientiae impositum.

8. Insuper quaerendum est an Rev.da Recurrens, quamvis sciret suam absentiam a monasterio X legitimam haud esse, impossibilitate laboraret, valetudinis causa, ad illud revertendi.

Possumus retinere quod deest nexus inter infirmitatem et impossibilitatem revertendi. Rev.da Soror enim non debebat in nosocomio, adeo ut hanc ob rem domum revertere non posset, sed in domibus saecularium. Merito ergo conclusit Congregatio in decreto diei 30 augusti 2001: «I motivi di salute, con insistenza presentati nel ricorso, analizzati con attenzione da questo Dicastero, non sono tali da giustificare le cause che hanno portato alla dimissione della Monaca».

Neque natura aëris nec humiditas loci, de quibus in relatione Doct. P., argumentum contra reditum ad monasterium constituunt, quia Soror inde ab infortunio crebre adiverat civitatem P., ubi ei adhuc domicilium civile erat, etsi fere numquam in monasterio X degebat. Ipsa enim praeferabat sine licentia propriae Priorissae in Monasterio Z in civitate P. permanere, uti eius Abbatisa die 4 ianuarii 1993 confirmavit. Immo, ipsa Soror, in epistula ad obtinenda subsidia, die 9 novembris 1997 Summo Pontifici missa, tamquam domicilium Monasterium benedictinarum in civitate P. indicavit.

Rev.da Priorissa, demum, die 2 februarii 1998 Rev.dae Sorori notificavit causas ad concedendam licentiam extra monasterium permanendi deesse.

## B. DE PERTINACI INOBOEDIENTIA IN MATERIA GRAVI

9. In facti specie iam fuse indicavimus gressus procedurae dimissionis, ex quo clare evincitur Sororem non obtemperavisse in materia gravi.

Obici enim non potest Sororem legitimam notificationem praecepti ad monasterium revertendi, saltem una cum duabus monitionibus, non recepissee, eamque non habuisse possibilitatem obtemperandi.

Etenim:

a) Soror recepit duplicem monitionem et sciebat agi de monitionibus canonicis ad dimissionem decernendam, sed epistulas recipere recusavit (cf. can. 1510);

b) Soror habebat revera possibilitatem obtemperandi, quia non aderant causae valetudinis curandae quae reditum ad monasterium impediabant.

10. Omnibus, proinde, rite perpensis, decernimus recursum contra decretum die 15 aprilis 1999 ab Exc.mo Episcopo dioecesano latum et diebus 14 maii 1999 ac 30 augusti 2001 a Congregatione pro Institutis vitae consecratae ac Societatibus vitae apostolicae confirmatum reiciendum esse et de facto reici, utpote manifeste fundamento carentem.

## III. CONCLUSIO

11. Omnibus sive in iure sive in facto aequè rimatis, infrascripti Patres pro Tribunali sedentes ac solum Deum prae oculis habentes, dubio proposito respondendum decreverunt ideoque facto respondent:

**NEGATIVE, seu decretum Congressus, die 29 septembris 2005 latum, in casu, reformandum non esse.**

Solvatur Cl.mae Rev.dae Recurrentis Patronae congruum honorarium ex cautione in arca H.S.T. deposita; reliqua pars cautionis retineatur pro expensis processualibus.

Ita pronuntiamus ac statuimus, mandantes iis quorum interest, ut hoc Nostrum definitivum decretum executioni tradant, ad omnes iuris effectus.

Datum Romae, e sede Supremi Signaturae Apostolicae Tribunalis, die 18 martii 2006.

Petrus Card. ERDÖ  
Augustinus Card. CACCIAVILLAN  
Ioannes Ludovicus Card. TAURAN  
+ Augustinus VALLINI, *Praefectus*  
+ Iosephus MERECIECA  
+ Franciscus COCCOPALMERIO, *Ponens*  
+ Thomas Georgius DORAN  
+ Xaverius ECHEVARRÍA RODRÍGUEZ

Notificetur.  
Die 19 iunii 2006.

+ Velasius DE PAOLIS, C.S., *Secretarius*  
Paulus MALECHA, *vices Praepositi Cancellariae gerens*